

Aktuelt om internasjonale regnskapsstandarder:

IASB på høygir

Finanskrisen og amerikanernes vilje til å konvertere til IFRS har gitt rekordhøy aktivitet i IASBs lokaler i London. Konsolidering, inntektsføring, fraregning, leieavtaler og resultatskatt er alle prosjekter som for tiden er på høring. I tillegg har IASB bedt høringsinstansene om å kommentere amerikanernes nye veiledning om verdimåling i inaktive markeder.

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor/dr. oecon.
Steinar Sars Kvitte
Ernst & Young
Partner og fagdirektør regnskap i
Ernst & Young og førsteamanuensis II ved Norges Handelshøyskole.

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale IFRS-saker. Dette vil kunne være nye standarder og fortolkninger, men også høringsutkast, diskusjonsnotater og relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, som for eksempel Finansdepartementet, Kredittilsynet og andre standardsettere enn IASB/IFRIC, som for eksempel Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

Konsolidering og inntektsføring ble omtalt i denne spalten i nr. 1.2009. I begge disse to prosjektene foreslår IASB endringer i sentrale regnskapsprinsipper. I konsolideringsprosjektet foreslår en å erstatte dagens blandingsmodell i IAS 27 *Konsernregnskap og separat regnskap* og SIC 12 *Enheter med avgrenset formål* der både kontroll- og risikoovergang vektlegges når konsolidering skal tas stilling til, med en mer rendyrket kontrollmodell. I inntektsføringsprosjektet foreslås det å erstatte den resultatorienterte inntektsføringen i IAS 18 *Driftsinntekter* med en balanseorientert tilnærming.

Diskusjonsnotatet om leieavtaler som ble publisert i mars, foreslår på samme måte som de to nevnte prosjektene endringer i et sentralt regnskapsprinsipp. Etter diskusjonsnotatet skal alle leieavtaler balanseføres, og vil representere en betydelig endring i forhold til gjeldende praksis etter IAS 17 *Leieavtaler*. I mars publiserte IASB et høringsutkast om endringer i fraregningensreglene i IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling*. Selv om IASB har presentert endringsforslaget som et viktig steg i retning en mer prinsippbasert regnskapsstandard om finansielle instrumenter, fremstår dette endringsforslaget som mindre retningsendrende enn de øvrige nevnte prosjektene. Det samme gjelder høringsutkastet til ny inntektsskattstandard, som erstatning for IAS 12 *Inntektsskatt*.

Etter finanskrisen har det, som omtalt i denne spalten i blant annet nr. 3.2009, vært rettet relativt stor kritikk mot kravene til virkelig verdi måling i IFRS. FASB i USA gjorde i den forbindelse endringer i SFAS 157 *Fair value measurements* i april. IASB har erkjent at det er viktig at en ikke skaper unødvendige forskjeller mellom IFRS og US GAAP, og har gitt uttrykk for at en vil vurdere om endringene i SFAS 157 kan gis anvendelse også etter IFRS.

Leieavtaler

Diskusjonsnotatet gjelder kun leietaker. Bakgrunnen for det er først og fremst at utvidelse av virkeområdet til å omfatte utleier vil utsette prosjektet, ettersom regnskapsføringen hos utleier vil måtte forankres i de generelle inntektsføringsprinsippene som for tiden er på høring, jf. omtalen i denne spalten i nr. 1.2009.

Alle leieavtaler skal etter forslaget i diskusjonsnotatet balanseføres. I en leieavtale får leietaker en rett til å disponere en eiendel over avtaleperioden, og pådrar seg en forpliktelse til å betale leie. Initielt skal både rettigheten og forpliktelsen måles til den diskonterte verdien av leiebetalinger. Eiendelen avskrives over avtaleperioden, mens forpliktelsen nedbetales i takt med leiebetalinger.

Til tross for at forslaget representerer grunnleggende endringer i regnskapspraksis, er det ikke like kompleks som det en

siktet mot tidligere i prosjektarbeidet. For eksempel har en gått bort fra en verdibasert målemodell. Tidligere diskuterte en måling av både eiendelen og gjelden til virkelig verdi. En har også forkastet forslaget om utskilling av innebygde derivater som forlengelsesopsjoner og restverdigarantier.

IASB planlegger å sende et utkast til standard basert på diskusjonsnotatet på høring i andre halvår 2010, og fastsettelse av en endelig standard i 2011.

Fraregning finansielle instrumenter

Gjeldende fraregningensregler i IAS 39 anses unødig komplekse og vanskelige å anvende i praksis, og høringsutkastet med endringsforslag har som målsetning å forenkle og operasjonalisere reglene.

Fraregningensprosjektet var opprinnelig et langsiktig fellesprosjekt mellom FASB og IASB, men finanskrisen rettet søkelyset mot poster utenfor balansen og det ble derfor i 2008 besluttet at prosjektet skulle prioriteres og fremskyndes.

Utkastet bærer på mange måter preg av å være et hasteprosjekt. Til tross for at forslaget til nye fraregningensregler fremstår mindre omfattende og detaljrikt enn gjeldende regelverk, er det langt fra åpenbart at forslagene vil bidra til forenkling og mer hensiktsmessig operasjo-

nalisering. Det er også lite som taler for at endringsforslagene vil påvirke praksis i særlig stor grad, med unntak for regnskapsføring av enkelte strukturerte instrumenter.

IASB planlegger å ferdigstille prosjektet med vedtakelse av regelendringer i første halvdel i 2010.

Resultatskatt

Resultatskattprosjektet var del av det kort-siktede fellesprosjektet mellom FASB og IASB og ble etablert i 2004, men har blitt dratt ut i tid og høringsutkastet er således flere år på overtid. På tampen av 2008 besluttet FASB å trekke seg ut av prosjektet og det er nå betydelig usikkerhet omkring viljen og evnen til IASB og FASB til å konvergere sine respektive resultatskattstandarder.

Med tanke på at IAS 12 er en konseptuelt problematisk standard, og som ofte er blitt trukket frem som det beste eksemplet på at IASB ikke har lyktes i å gjennomføre balanseorienteringen i praksis, er høringsutkastet skuffende. I høringsutkastet foreslås enkelte terminologiske og definisjonsmessige justeringer, men ingen store overgripende endringer. De mest iøynefallende endringene gjelder de såkalte førstegangsinnregningsunntakene i gjeldende IAS 12 og usikre skatteposisjoner.

Etter gjeldende IAS 12 skal en ikke avsette for skatt ved førstegangsinnregning av goodwill og andre eiendeler og gjeld, med mindre disse innregnes første gang i en virksomhetssammenslutning og de ikke påvirker verken skattemessig eller regnskapsmessig resultat. Førstegangsinnregningsunntaket foreslås videreført for goodwill, men ikke for andre eiendeler og gjeld. Det foreslås imidlertid et teknisk målesystem med såkalte «premiums» and «allowances» som i praksis i stor grad nøytraliserer fjerningen av unntaket.

Etter gjeldende IFRS er det ingen særlige regler som gjelder usikre skatteposisjoner. I ligningstvister med myndighetene er skatteposisjonene usikre. I praksis er det mange som anvender IAS 37 *Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler* ved regnskapsføring av slike, og bruker sannsynlighetsovervekt som terskel for regnskapsføringen. Etter høringsutkastet skal forventningsverdien regnskapsføres (veid gjennomsnitt av mulige utfall). I høringsutkastet stilles det også omfattende

krav til tilleggsinformasjon om den usikre skatteposisjonen.

Virkelig verdi måling

Etter SFAS 157 *Fair Value Measurements* gjelder et målehierarki. Eiendeler og gjeldsinstrumenter som omsettes i aktive markeder skal måles til den observerbare markedsverdien. Ved måling av eiendeler og gjeldsinstrumenter som det ikke finnes aktive markeder for, skal en se hen til prisingen i observerbare transaksjoner så fremt disse ikke er forserte og derfor ikke representative. I mangel av representative markeds-transaksjoner skal en fastsette virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder og modellering. Det er derfor viktig å ta stilling til om markedene er aktive og om transaksjoner i inaktive markeder er forserte.

I mars sendte FASB et utkast til veiledning til SFAS 157 på høring. Utkastet gir veiledning i vurdering av om et marked er aktivt og om transaksjoner i inaktive markeder er forserte. En kontroversiell presumpsjon i utkastet er at transaksjoner i inaktive markeder er forserte og derfor irrelevante som referanse ved fastsettelse av virkelig verdi. I begynnelsen av april vedtok imidlertid FASB en veiledning som forkastet høringsutkastets kontroversielle presumpsjon.

IASB har uttalt at SFAS 157 og den nylig vedtatte veiledningen sammenfaller med de vurderinger som må gjøres ved fastsettelse av virkelig verdi under IFRS.

Avsluttende kommentarer

I mars annonserte IASB og FASB at de som en reaksjon på finanskrisen er blitt enige om et fellesprosjekt der målsetningen er å utarbeide en ny standard om finansielle instrumenter «(...) in a matter of months, not years». Dette, på toppen av alle de ovennevnte pågående prosjektene, tilsier at det neppe blir kjedelig den nærmeste tiden. Om den høye endringstakten er forsvarlig i forhold til regnskapsprodusenter og næringslivet for øvrig, er imidlertid et åpent spørsmål. Ingen av de nevnte diskusjonstematene og høringsutkastene har høringsfrist senere enn juli i år. Det er derfor berettiget å stille spørsmål ved om kravet til at høringsinstansene i løpet av noen få måneder skal respondere på så mange dyptgripende endringsforslag, er forenlig med forutsetningen om at utviklingen av IFRS skal skje på en ordnet måte, der alle involverte og berørte parter får anledning til å uttrykke sine synspunkter.

På vegne av våre oppdragsgivere søkes:

- CFO
- Analytiker talenter
- Regnskapssjef
- Autoriserte regnskapsførere
- Assisterende finanssjef
- Management for Hire
- Business Controller Retail
- Forvalter Derivater
- Konsulent M&A
- Økonomisjef talenter
- Regnskapsmedarbeidere
- Controller
- Revisor
- Renteforvalter

Capus jobber for organisasjoner som anerkjenner verdien av dyktige medarbeidere. Våre konsulenter har lang erfaring og ønsker å bidra til din karriereutvikling innen regnskap, økonomi og finans.

Om dette er relevant for deg ønsker vi en tettere dialog om fremtiden.

Kontakt leder i Capus Financials, Svein Sørensen, for en uforpliktende prat på 22 94 11 00.

www.capus.no